14-4 ژنك بۆ يادەوەری تاوانی ئەنفال ... عەلی مەحمود محەمەد

بۆ درێژەی بابەت کلیکی ئێرە بکەن ....

ئەنفال مەرگی لەسەرخۆی گەلێك بوو جار جارە لەسەر خۆو جاری دیش شتانە , ئەو تراژیدیای مەرگە 196 ژی خایاند و درێژ بوەوە بۆ ناو هەموو لایەنەکانی ژیانی ئەواەی بەر شاخاوەکەی کەوتن , ئەوەشی بە کەوت زگاری بوو لێی, دەردو مەینەتەکانی بەشوەو شوازی دی ئەنفالی کرد, شونەواری لەسەر سەرتاپای ژیانی ئەم گەلە لە دوای خۆی دانا, ژم شەوی دەدایە دەم ژەوە بۆ قەسابیکردنی لادنشیینەکان کوردستان بە هەموو پکهاتەکانییەوە و سوتاندنی خاك و ورانکردنی ئاوەدانی و وشککردنی سەوزایی و کانیی و نەهشتنی مرۆڤك بە ناوی هاووتاتی کوردستانەوە بە تایبەتیش کورد, سوپای عراق لە سەرباز و جاش بە خەفیفەو مەفرەزە تایبەتییەکانەوە وەك حەزیایەکی چەند سەرەی ئەفسانەکان لە هەرچوار لاوە پەلاماری تەواوی لادکانی کوردستانیان دەدا, ئەوەی بەر کەوت و زگاری نەبوو لەو ژەوە قوتی داو ببیای ببای نەیانمان بینییەوە, هەموو چرکە و لەحزەو سات و ژەکانی ئەو ئپەراسینە شومە, مەرگەساتکی ترسناك بوو بۆ خۆی, ژگارەکانی پاشیشی ژیانی ناو مەرگەساتەکانی تپزاو و نگرەسەلمان, چا و پەناگای گولەبارانکردنی بە کەمەی ئەنفالکراوان هەموو مژویەکی دانەباون لە یەکتر , مژوویەك بوو پ لە یاداوەری مەرگ و تاوان, جێی خۆیەتی یادی هەموو ئەو تاوان و کارەسات و قوربانیانە بکرێتەوە کە لەماوەی ئەو حەوت مانگەدا ئەنجام درا, ئەوە مژویەکی ترسناك و پ تاوانە, ئەوەی لە ناوییا نەژیابێت, ئەوەی بە چاوی خۆی ونە ترسناکەکانی نەبینیبێت, ئەوەی ئش و ئازارەکانی نەچەشتبێت, ئەوەی ئەوەی ژی نەدابێتە دەم شەوەوە بۆ بینینەوەی خشەویستەکانی, ئەوەی بە پی خۆی زگار نەبووبێت , ناتوانێت وینەی چیرکەکانی ئەو مەرگە ساتە بکشێت, ئاخر خەیادانی بۆ ناکات و ناتوانێت ونای کارەساتەکانی, ئش و ئازارو دندەییەکانی بکشێت , ئەمە لە خەونی شاعیرانە زر ئەولاتر و دوورترە, ئەوە جیهانی مەرگەساتی جینساید و کەمەکوژییە کە ناوی ئەنفالە.....

بۆ دڕۆی بابەت کلیکی ئێرەبکەن ...

دیموکراسی بەرژوازی کامڵترین بەرگی سیاسی سەرمایەداری یە … نوسینی – نەجمەدین فارس

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرەبکەن ...

عەبدوڵا سەمان(مەشخەڵ)ی شاعیر لە بەردەم پرسیارەکانی (پەموووچ)دا

عەبدوڵا سلەمان (مەشخەڵ) لە ساڵی ١٩٦٤ لە شاری کەرکووک لە دایک بووە.خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی و ئامادەیی وپاشان پەیمانگای تەکنیکی لە ساڵی ١٩٨٦ هەر لە کەرکووک تەواو کردووە. لە سەرەتای هەشتاکانی سەدەی ڕابردووەوە شیعر دەنووسێت و لە زەربەی گەڤار و ڕۆژنامەکانی کوردستان و دەرەوەی کوردستان و سایتە ئەلەکترۆنییەکان شیعر و وتاری ڕەخنەیی ئەدەبی و سیاسی و جەماوەری بڵاو کردەتەوە. بەشداری چەندین کۆڕی شیعری کردووە لە شاری هەولێر لە ساڵی (١٩٨٣) و لە شاری کەرکووک لە ساڵی (١٩٨٥). پێنج کۆڕی شیعری تایبەتی کردووە لە شاری ڤانکۆڤەر لە کەنەدا لەساڵی ٢٠٠١ و لە ساڵی ٢٠١٠ . هەروەها کۆڕکی تایبەتی شیعر لەکەرکووک لەساڵی ٢٠١٢ و ٢٠١٨ لە کەنەدا و ٢٠١٩ دیسانەوە لە کەرکووک. لە ساڵی ١٩٨٧ لەگەڵ هاوڕێیان جەماڵ کەشش و نەوزاد ئەحمەد ئەسوەد(هەشەنگ) “حەلقەی ئەدیبانی کەمەنیست” دامەزرینن و بە ماوەی سێ ساڵ یانزە

ژمارە لە گۆڤاری "ئاوێر" دەردەکەن. سەرنووسەری چەندین ژمارەی یەکەمی ئەو گۆڤارە "دەنگی بەکاران – زمانحاڵی یەکخراوی یەکێتیی بەکاران لە کوردستان" بووە لەنێوان ساڵانی ١٩٩٢ – ١٩٩٤ کە لە شاری هەولێر دەردەچوو. ئەندامی دەستەی نووسەرانی گۆڤاری هانا خوولی یەکەم بووە لەنێوان ساڵانی ١٩٩٧ – ٢٠٠٠ کەلەوەاتی سوید دەردەچوو و ئێستاش ئەندامی دەستەی گۆڤاری هانا خوولی دووەمە و هەروەها ئەندامی یەکێتیی نووسەرانی کوردە لقی کەرکووک. عەبدوڵا سەڵمان(مەشخەڵ) بیست کتێبی لەبواری کانی شیعر و وەرگێران و شانامە بەچاپ گەیاندووە زیاتر لە پانزە کتێبی تریشی ئامادەن بۆ چاپ و ئێستاش لەگەڵ هاوژین و منداڵەکانی زیاتر لە دوو دەیەیە لە وەاتی کەنەدا دەژێت.

پێشمووچ: وەک هەر شاعیرێکی تر بەگومان سەرەتای جوانت هەیە بە پەیوەندیت بەوشەی جادووئامێزو شیعری داهێنەرانەوە. سەرەتای شیعریت بەچی دەستی پێکردووە؟

عەبدوڵا سەڵمان(مەشخەڵ) : سەرەتای شیعریم لە نیگەرانییەکی سادەوە دەستی پێکرد. ئەتوانم بڵێم سەرەتا لەسەر دووبانکدا دووچاری نیگەرانی ببووم. دووبانی شیعرییەتی شیعر و وێنامدانەوە بە خواستە کۆمەڵایەتیی و سیاسییەکانی ڕۆژ. دیارە بە دڵنیاییەوە هووی وشەم هووە و خواستە کۆمەڵایەتیی و سیاسییەکان وەرچەرخاند بۆئەوەی تامی هەنگوینی ئەو شیعرییەتە بکەم کە لە شانکانی شیعردا دادەچۆڕان. ئەمەش بە سەرەتا و بە گەنجێکی تەمەن شانزە ساڵان ئەگەر ڕەواش نەبێ، مەئلووفە. بەیە لەو سەرەتایەدا بەهەموو توانایەکەوە هەوڵم دەدا لەگەڵ شیعر ئاوێزانی یەکتر بین. ئاوێزانێک کە تا ئێستاش بەردەوامین. نایشارمەوە جادووئامێزی وشە و شیعرییەتم لە هەوێستدا بینیوەتەوە. وشە هەوێستدار و ئاگر ئاساکانی نەو خەبات و شۆڕش و ئاپۆینم لا جوانتر بووە لە ناسکترین دەربڕینی شاعیرانە. ئەمە هەر تایبەت نەبووە بە سەرەتای شیعرییەمەوە، بەڵکو هەتا ئەمڕۆش وەک سەبەر بە دوامەوەیە و لەم جیا نابێتەوە. بەڵام ئەمە بەو مانایە نییە کە بەدوای شیعرییەتەوە نەبم، بەپێچەوانەوە من دەخوازم جوانترین ناوەڕۆکی کۆمەڵایەتی چینایەتی بە بەرزترین فۆرمی شیعریی نمایش بکەم.

پێشمووچ: بەدەر لە هەر شاعیرێکی دیکە.. مەشخەڵ وەک ڕەبازێک شیعری بە چینی کرێکاران تەرخان کردووە.. شیعری کوردی تا چ ئاستێک خزمەتی بەو ڕەوتە کردووە؟

عەبدولا سەلمان(مەشخەل) : هەنگاو ئەگەر ورد لەم پرسیارە ورد ببینەوە جارە ئەشکالیاتیکی تەدا بەدی بکەین. بە نموونە لە سیاقی پرسیارەکەدا شیعری چینایەتی کرێکاری کوردیی و بزووتنەوەی شیعری کوردیی لێکجیا کراونەتەوە و وەک دوو جەستەی جیاواز نمایش کراون. لەکاتێکدا ئەتوانم بەم هەوتی شیعری کرێکاریی کوردیی بەشێکە دانەبڕاوە لە بزووتنەوەی شیعری کوردیی. (دیارە مەبەستم لە هەوتی شیعری کرێکاریی کوردیی ئەو دەقانەیە کە بە زمانی کوردی نووسراون یان دەنووسرێن و شاعیرەکەش کوردە.) کەواتە شیعری کرێکاریی ناکۆکەتە دژەوەی ئەو بزووتنەوەیە. شیعری کوردیی لە هەوتی گەش و بڕۆپڕچوونی خۆیدا دوو تەروانین و دوو هەڵبازی سەرکی تیایدا بوونیان هەبووە و هەیە. ئەوانیش تەوانینەکانی نەتەوەیی و چینایەتین کە بەردەوام ململانێی و کێشمەکێشیان لەنێواندا هەبووە و هەیە.. شیعری کرێکاریی بەپەڕە بەگە مێژوویێکانی گەش و بڕۆپڕشچوونی خۆی هەژموونی خۆی لەنێو بزووتنەوەی شیعری کوردیدا باڵا دەست یاخود پاشکۆی کردووە. بزووتنەوەی شیعری نەتەوەیی کورد بەو پەودانگەی کە پارێزەری بەرژەوەندی چینایەتی جیاوازتر لە کرێکاران، بەڵێ نەک هیچ خزمەتێکی بە شیعری کرێکاریی نەکردووە، بەڵکو درێغیشی نەکردووە لە دژایەتی کردنی ئەو هەوتە لە شیعری چینایەتی کرێکاران کە تێدەکۆشە لەگەڵی هونەرەوە ئەو ئاسە و ئامانجە ئینسانییە دەربخات کە مرۆڤایەتی هەوڵی بە دەدات و مارکسیزم بە زانستی رزگاری سەرجەم بەشەریەت دەزانێ.

پەموچ: لە نێوان دوو بڕچوونی جیاجیا.. شیعر لە پێناو هونەری جوانی و شیعر لە پێناو خزمەت بە مرۆڤایەتی.. لە کامیان زیاتر نزیکیت و هەکار چییە؟

عەبدولا سەلمان(مەشخەل) : من لە تەروانینی دووەمەوە نزیکم. من لە ئابردوو و لە ئێستاشدا پەداگری جیددیم کردوە لەسەر ئەوەی کە شوناسی جوانی شیعر بریتییە لە هەوەستە چینایەتییەکانی. واتە تا چ ئەندازەیەک شیعر گەڵاوتەوە بە ئینسان و ئینسانی کردوە بە بناغە و خاڵی لەوە هەستانی خۆی. لایەنگرانی شیعر لەپێناو جوانی و هونەر بۆئەوەی ناوەڕۆکی کەمایەتی دەقی شیعریی هیچ جێگا و شوێنکی جیددی لە تێفکرینە هونەریی و ئەدەبییەکانیاندا هەبێت، بوونەتە بەشکی دانەبڕاوی ئەو بزووتنەوە ئەدەبییە بەرفراوانەی کە جگە لە خە بواردن لە توندکردنەوەی زنجیرەکانی دەست و پێی ئینسان، کارکی تری نییە و من ئەو بزووتنەوەیە بە بزووتنەوەی ئەدەبی بەرژوازی ناوزەد دەکەم. هەرچەندە ئەوەشم لا هوونە کە نابێت شیعر

خاڵی بێت لە جوانی و هونەر. شیعر واتا هونەری زمان و دەربڕین و خەیاڵ و ڕەگەزەکانی تری هونەری دەربڕین. ئەگەر شیعر لە هونەر دابڕیت ئەوکات ڕەنگە قسەی ئاسایی بخوێنیتەوە نەک شیعر. من ئەم ڕاستییە ئەزانم و نکوولی لێناکەم. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا خزمەتکردنی ئینسانییەت و دەرخستنی ئاسۆی ڕزگاری بۆشاییەت لە ستەم و بەمافی و چەوساندنەوە خاڵی بەهێزی دەقی شیعرییە و ئایدیندتی شیعریی نیشان دەدات. لەم گۆشە نیگایەوە من ناوەڕۆکی کۆمەڵایەتی دەق لای من دەستپێکی لەدایکبوونی دەقی ئەدەبییە و جا ئەو دەقە چ فۆرمێک بە باڵای خۆیدا دەبڕێت ئەوەیان باسێکی ترە.

پێشمووچ: ئایا شعر مۆکی شاعیرە یان نەتەوە هاوزمانەکەیەتی؟ ئێمە لە فراوانترین کرانەوەی شارستانیەتدا شیعری کوردی چۆن دەبینی؟ تا چەند دەتوانێت کاریگەری بەسەر دەروونی خوێنەر یان بیسەرەوە هەبێت؟

عەبدوڵا سەڵمان(مەشخەڵ) : شیعر دەتوانم بڵێم مۆکی شاعیرە و لەهەمان کاتیشدا مۆکی هاوچینەکانییەتی(ئەگەر مۆکایەتیمان وەک بارە ئابووریەکەی بە مانای خاوەندارێتی قبوڵ بێت). شیعر مۆکی شاعیرە لەبەر ئەوەی لەدایکبووی دەخی تایبەتی ئەفراندنە لە زمان و خەیاڵی شاعیر. وە مۆکی هاوچینەکانییەتی یان تەوتانی هاوزمانەکەیەتی، چونکە شاعیر تاکەکە لەو گروپە کۆمەڵایەتییە گەورەیەی کە ناوی چین یان نەتەوەیە.. بەڵام کاتێک دەق بەاو دەبێتەوە، ئیتر لە مۆکییەتی شاعیر دەکەوێت و چینێک یان نەتەوەیەک لەی بەرپرسیارە و خاوەندارێتی دەکات. واتە تا ئەو ساتە شاعیر خاوەنییەتی کە هەشتا بەاو نەبێتەوە. کە بەاو بوو ئیتر لە مۆکایەتی شاعیر دەچێتە دەرەوە. بە مەسەلەی بینینی شیعری کوردیی لە فراوانترین کرانەوەی شارستانی کە پەموایە مەبەستت گۆبەڵازیشن بێت، هەست ئەکەم شیعری کوردیی دووچاری داخران و قوپانەوە بووە. شیعری کوردیی لەم سەردەمی کرانەوەیدا لەبری گۆشەی چڵنایەتی دەرگیریی کۆشە و ئاریشکانی ئیندیڤیجوال بووە و بەمەش خەی لە کۆشە مرۆییەکانی سەردەم دابڕیوە. دیارە ئەمەش کاریگەریی هەیە بەسەر هەنگاوکانی بەرەوپێشچوونی. ئەم کاریگەرییەش هەکارەکی جیددییە کە ناتوانێت بە پێی پەویست وەڵامگەی پەداویستییە دەروونییەکانی خوێنەر یان بیسەری کرد بێت. شیعری کوردیی شیعرێکی نا کاریگەر و نا فەعالی کۆمەڵایەتییە و تاکو ئەم داخرانەی خەی بەووی جەنگە چینایەتییەکانی سەردەم نەکاتەوە، تاکو نەبێتە بەشێک لە ململانێ کۆمەڵایەتیی و سیاسییەکانی کۆمەڵگە،

تاکو لەسەر بەرژەوەندی چینایەتی زۆربەی ئینسانەکانی کەمەگە پەداگری نەکات، تاکو ئاڵای خەبات و شۆشگێرێتی بەرز نەکاتەوە و ناتوانێت لەسەر گۆڕەپانی تەکۆشان بە ڕزگاری ئینسانییەت کاریگەری بەرچاوی دەرووبەت لەسەر خوێنەر یان بیسەر.

پۆمووچ: سەردمانێک عەرەب شاعیرانی (مهجر)ی هەبووە کە هەندێکیان ئاستاش بەردەوامن و کاریگەری زۆر ئەرێنییان بەسەر دەرووبەری خوێنەری غەیرە عەرەبەوە هەبووە، ئایا شاعیرانی کورد چ هەنگاوێکیان لەو مەودایە ناوەتا چەند سەرکەوتنیان دەستەبەرکردووە؟

عەبدولا سەمان(مەشخەڵ) : کورد لەمەڕ نییە توانییەتی لە سنووری کوردستانەوە بچێتە دەرەوە و سەرزەمینێکی تر وەک نیشتمانی خۆنکانی بدەست بهێنێت. مەڕووی مەسەلەی کێچ و پەناهەندیی کورد نزیک بە نیو سەدەیە. لەکاتێکدا کۆچی (هجرة) ی شاعیرانی نێتەوەی عەرەب مەڕوویەکی چەند سەد ساڵەی لەپشتە. هەر بۆشە ئەزموونکانیان دوورماند و هاوەڵکانیان بە پیت بووە لەسەر هەردوو ئاستی لەکاڵی و ناوچەیی. هەرچی شاعیرانی کوردە هەتا ئێستاش نەیان توانیوە هەنگاوی بەرچاو بنێن. هەرچەندە لەسەر ئاستی تاک هاوڵی لەرە و لەوە هەیە، بەڵام وەک هێوتک یان تۆزمەک بوونیان نییە و بەیش هەشتا زۆر زووە باس لە سەرکەوتن یان نوشوستی ئەو هەوڵانە بکەین. سەبارەت بە ئەدەبی کوردی تاراوگەش کە لەرە و لەوە و جاروبار بەرچاومان دەکەوێت دەتوانم لە ئاستی نەبووندا دایبنێم. چونکە تەواوی نووسەرانی دەرەوەی سەرزەمینی کوردستان بە جێستە لە دەرەوە و بە هەست لە ناوەوەن. ئینتمای ئەدیبان و نووسەرانی کوردی تاراوگە، ئینتمایە بە ناوەوە نەک دەرەوە. بۆیە بەدگمەن شیعرێک دەبینی هەڵگری تایبەتمەندی جەرەتی ژیانی دەرەوە بێت. لەبەر ئەوە ئەم نووسەرانە نەک نەیانتوانیوە ئەزموون و تاقیکردنەوەکانی دەرەوە بگوازنەوە ناوەوە، بەڵکو تا ئەم ساتەی ئەم دێرانە دەنووسم، هەر نیازی لەوجەرەشیان هەر لە خەیاڵدا نییە.

پۆمووچ: دەبینین گەنجێکی زۆر رووبان کردێتە نووسینی شیعر، لەکاتێکدا لە کایە مرۆییەکانی وەک فەلسەفەو کەمەناسی و ئیستاتیکا ناخوێننەوە .. چ پەیامێکیان ئاراستە دەکەیت؟

عەبدولا سەمان(مەشخەڵ) : من هیچ پەیامێکیان ئاراستە ناکەم. چونکە نە بروام بە مامۆستایی هەیە و نە نوخبەشم بەلاوە پەسندە تا

وەکو کەسێکی خۆ بەنوخبەزان بەم خەم بۆ خۆیش سپی دونیای شیعر دابنێم و ئامۆژگاری ببەخشمەوە. بەپێچەوانەوە من ئەستاش هەر خەریکی فێربوونم. ئەستاش لە ئەزموونی پیر و گەنج و تازە و نوێ وردە دەبمەوە و بەسەراخی فێربوونەوەم. ئەوە ڕاستە گەنجێکی زۆر هاویان کردۆتە پێدەشتەکانی شیعر و شیعر دەنووسن، لەگەڵ ئەوەشدا تووشی کێشەیەکی بە ساڵاچووش هەر خەریکی شیعرن. ئیتر خۆتاکە گەنجەکان نین، بەڵکو ئەتمۆسفیری ئەدەبی و کۆمەڵایەتی ژیانی کورد وایە. ئەو شاعیرانەی بەئەوەی زۆرخێرایەکی مەعریفیی و پاشخانی هۆشبیرییەکی کۆمەڵایەتیی – مێژوویی لە هەناوی دەقەکانیاندا هەناسە بدات. ناتوانن داهێنەر بن جا گەنج بن یان پیر. بەدەربەستی نیشاندان سەبارەت بە کایەکانی فەلسەفە و ئیستاتیکا و کۆمەڵناسی و ئابووری و زانست و تەنانەت ژینگەش و ئینجا دەستبردن بە نووسین، نیشانەی کەموکوڕیی و ناشارەزاییە کە نووسەرێچ گەنج یان پیر بێت هەوبەووی دەبێتەوە و خوێنەر هەوبەووی ئەزموونکی کاوکرچ دەکات. نووسەرێچ گەنج یان پیر بە ئەوەی دەقی جوان بنووسێت، دەبە خاوەن زانیاریی بێت و لەنەو کلتورکی گەورەی خوێندنەوەدا قاڵ بووبێتەوە. دەبێت ئاگاداری ئەزموونکانی دەرەوەی بازنەی ژینگە ئەدەبییەکەی خۆی بێت. هابردوو و ئێستای بزووتنەوەی شیعریی بناسێت و لە کایە جیاجیاکانی مەعریفەدا تێنوێتی خۆی بشکێنێ. لەڕەوە خوڕقاوی ئەدەبی جوان دەتە ئاراوە و دەتوانی لەژێر ناوی داهێناندا بەرهەمکانی پاڵینی بکەین.

پێموچ: ئەزموونکان بە پێی سەردەمان و شوێنکان لە گەڵانکاری بەردەوامدان، بەڵام کاریگەری قوتابخانە شیعرییەکان هەمیشە لە ناوەکەوە لەک جودان و یەکناگرنەوە، هاوبار هیچ ناکەییکیش لە نەوانیاندا نییە، ئەو هاوسەنگییەی ناو ناکەکی ئەدەبی لە چ گۆشەنیگایەکەوە دەبینیت؟

عەبدوڵا سەمان(مەشخەڵ) : ئەمە بەردەوامیی و بەڕەوپێشچوونی کرێکی ئەزموونی ئەدەبییە کە هەمیشە لە گەڵاندا بێت و لە ئاستیکدا قەتیس نەبێت. ئەمە ناسنامەی زیندووەتی ئەزموون و دەقە. ئەمە ئەو هەوێیە کە گەڵانکاری ناوەکی دەقەکان و قوتابخانە شیعرییەکان تیایدا مانا پێدا دەکەن. هەر قوتابخانەیەکی شیعریی تایبەتمەندی خۆی هەبووە و لە قۆناغکی تایبەتی ژیانی سیاسیی – کۆمەڵایەتی کۆمەڵگە هەی بەرچاوی گەڵاوە و کاریگەریی خۆی جێهشتووە. کاتێکیش ئەو قوتابخانەیە ناتوانێت لەگەڵ گۆڕی کۆمەڵگە بروات پشێوە و وەڵام بە پێداویستییە ئەدەبییەکانی ئەو قۆناغە بداتەوە، بە

کاریگەر دەمنێتەوە و بەناچار ڕێگا بە قوتابخانەی ئەدەبی تر خۆش بکات. قوتابخانە شیعرییەکان پێویستی سەردەم و قۆناغی تایبەتی ژیانی ئینسانەکانن، بۆیە سەرباری هەر ناتەباییەک لە نێوانیاندا ، هەر هەموویان بە هەڵکەی راست لەگەڵ ڕەوتی گۆشەی ژیانی مرۆڤ هەنگاویان ناوە و دەنێن. ڕەتکردنەوە و دووبارە ژیانکردنەوە لەسەر وێرانەیی ئۆیتر بەپێی یاسای ڕەتکردنەوەی ڕەتکردنەوە دەڕوات بەردەوە و کێن جێگا بە نوێ خۆش دەکات و ڕێگای بە دەکاتەوە. بەم تێگەیشتنەوە دەتوانین لەمانای گۆشە و ململانێی نێوان تازە و کۆن تێبگەین و خوێندنەوەی خەمان بۆی هەبێت. ئێگەر ئەمە بە فرماسیۆنی کەمایەتی – ئابووری کەمێگەی کوردستان دروست بێت، ئەوا بە خوێندنەوە و تێگەیشتنی ئەزموون و ناوەڕۆکی قوتابخانە ئەدەبیی یان شیعرییەکانیش مانادارە و دەتوانرێت تەواوی قۆناغەکان و قوتابخانە شیعرییەکانی بزووتنەوەی شیعری کوردی پێ هەڵبسەنگێنرێت.

پێڕەووچ: مەشخەڵ جگە لە شیعر .. لە هیچ بوارێکی تری ئەدەبی (چیرۆک، ڕۆمان، وتاری ئەدەبی، ڕۆخنە، فەلسەفە.. هتد) دەستی نووسینی هەیە؟

عەبدوڵا سەڵمان(مەشخەڵ) : بەڵێ من جگە لە بواری نووسینی شیعر، گەڵێ هەوڵی ترم هەیە لە بوارەکانی ڕۆخنە و لێکۆڵینەوە هەروەها نووسینی شانۆنامە و جاربەجاریش چیرۆک دەنووسم و چەند ئیشێکیشم لە بواری وەرگێڕاندا کردووە و چەند کتێبیشم لێم بوارانەدا چاپ و بڵاو کردەتەوە.

پێڕەووچ: پارچە شیعرێکمان پێشکەش بکە.
عەبدوڵا سەڵمان(مەشخەڵ) : فەرموون لەگەڵ ئەم شیعرەم کە پێشکەشی ئێوە و خوێنەرانی هەفتەنامەی (هەواڵ)ی دەکەم.

چەند دیمەنێک لە پێنجەرەی ژیانەوە

بەچاوی پە فرمێسکەوە
ئەم ئافرەتە کرێکارە شۆخ و شەنگەی کارگەکەمان
لە نووسینگەی بەڕێوەبەر زەر بە پەڵە هاتە دەر و
تووند دەرگاکەی دوای خۆی داخست
دواتر وتی : ئەو بێئەخلاقە وا دەزانێ وەکو خۆیم
ئیتر فەرشی بەڕێوشتی بورژوازی
لە سەرەتای بیرکردنەوەی سەرجەم کرێکاران ڕاخست.
**

مەراقم بوو کە پەی بەم خەشم ئەوی
زەر زیرەک و زەر چاوکراوە و ئازا بوو
دوای چەند ساڵێک بووین هاوڕێی خەبات و تەکۆشانی یەک
بینیم ئەویش ئەنگۆزەی ڕزگاری لایە
لەو ڕۆژەوە وەک دوو دڵ بەیام یەک جەستەوەستاوین شانبەشانی یەک
**
لە قوتابخانەی دوا ناوەندی
مامۆستایەکمان شیوعی بوو
وانەی زمانی و ئەدەبی کوردی پێ دەوتینەوە
هەر یەکەکمان شتێکی دژ بە ویستی چینایەتی ئەو مامۆستایە بوتایە
خەرا بە چەند وشەیەکی مزر و ترش ناو دەمی دەکوتینەوە
ڕۆژە قوتابییەکی هەستانە سەر تەختە ڕەشەکە و پرسی ئادەی باوکت چ کارەیە؟
وتی باوکم بەرێندەرە.
زەر تووڕە بوو وتی هەتیو دە فەتەفەت بەرێندەرە بەرێندەرە
بنووسە دەی باوکم کرێکارێکی ڕەنجدەرە.
**
گومم لێبوو بە هاوڕێکەی وت
کوڕێکی تا بڕێ بەدەنگ و کەمدووە
بە ساڵێژی لەدایکبوونی ئەزانی
کتێبێکی کارێ مارکسم بە سەندووە
دوو ساڵ پاشتر هاوڕێکەی بوو بە هاوکارم
چاوی چرا و
دەمی مژدەی سەرفرازی و
وشکانی تک تک خوێنیان لە ئەچێڵا
زەری نەبرد بەرژوازی
ئیم ئومێدەی قەبەست کرد و
ئیتر هەتاو ڕۆژی دەیان جار ئەتەرا
**
لە قوتابخانەی جمهووری
نامەی کەپەنەکەی نیشانی خوشکم دابوو
وتبووشی گەر ئیزعاج بووی
داوا دەکەم لەم ببووری
نا ئازیزم..کەپەنەکەت دیارێ زەر ڕەنگە و شەشگۆشە
وای دەبینم بە تەڵک پێ بە پێستت بێ
خەزگەم بە خەت
ئای چەند خەشە کە هاوژینت

هاوڕێگای مانیفێستت بێ.
**
لەڕێ ئێندامی سێندیکام
سێندیکایەک نە ڕەنگی سوورە و نە زەردە
لای خۆی وایە ساڕێژکاری چی ناسەری و خەم و دەردە
بەڵام کاتێ بە زمانی مارکس لینین دەیدوێنی
هەر ئەو ساتە کە گوێبیستی وەڵام دەبی
دەیان نەمامی دووەڵی و شەتەڵ گومان
لەسەر ڕێگای بیرکردنەوەی خەت دەڕوێنی
**
ڕێژە خەریکی ئیدیتی کتێبی ئێنتەلێجیا بووم
نەرگز قاوەیەکی نیمچە تاڵی هێنا و
لە تێنیشتمەوە دانیشت و وتی مەشخەڵە :
گەلێ دەم بێت دەیشۆ
تۆ خەت بە چینی کرێکار سووتاندووە و
وا چاویشت لەسەر دانا
پەمنا ڕەشی کە ئێستاکە ئاگای لە تۆیە
وتم ئازیز : ئێگەر کەسیش ئاگای لێ سووتانم نەبێ
تۆ خەت زەر چاک ئاگاداری
تۆ بزانی بەسە گیانە ئاخر تۆ خەت کرێکاری
**
بە ماوەی دوو ساڵی ڕەبەق شەو کار بووم و
بە ڕەژیش نووستووی ناو جێگا
شەوان لەگەڵ ئێستراندا کارم دەکرد
خەریش ببوە خەمی ڕێگا
ئەمستاکە ڕەژکارم و بەشەوان دەنووم
ئێستێرەکان لەم هەڵدێن و
منیش بە شوێنیانا ماندووم.

١٣ کانوونی دووەمی ٢٠١٩

مەحموود دەروێش لە ئەنتەلۆگیای "شەبەنگـــــی شیعـــــر"ەوە: پشکێ نەجمەدین

جوانترین ئەوین

هەر وەکوو گیا، چلەن لەنەو قەیشی بەردا شین دەبێ،
هەژک ئەمە ئاوەکی بووین.
ئاسمانی بەهارشەو، هەر نەخشاندنی ئەستێران،
منیش لیزگەی خشەویستیی چاوانی تەم دەهەنییەوە...
ستراني عیشقم بە چین!
داخە دەزانن چاوانت، من چەند چاوەەم کردووە؟
چاوەەوانیم...
مینا چاوەەوانیی هاوین بە بانەدە،
خەوتنیشم، وەکوو خەوی کەچکردوویەکی بە داەدە.
چاوەک دەنوێ،
تا چاوەکەی دی ەا ببێ و لەسەر هاوتاکەی بگرێ.
ئەمە خشەویستی یەکدین، هەتاوەکوو مانگ دەخەوێ،
دەیشیزانین، دەستەملان و ەاموسان، چەڕەی شەوانی دەدراین،
بەیانییەکەش، هەنگاوەکانم بانگ دەکات، تا لەسەر هەژکی نوێ،
بەردەوام بن!
ئەمە هاوەەین،
لەتەکمەوە، دەست لەنەودەست، بابەەین و نان و ستراناں چە بکەین.
بەچی لەم ەەیە بپرسین، بە کام چارەنووسمان دەبا؟
لەکوێ ەا هەنگاوەکانمان کەوێ دەکا؟
من پەم وایە و تەش هەروەها،
تا ئەبەد پەکەوە دەەەین.
ئیتر بەچی لە کەنەدیوانی شیعرا،
لەدوی گەرانیی گریان بگەەین؟
لە خشەویستیی خەمان بپرسین،
کە چەندە دەژیێ؟
خشم دەوێ،
خشەویستیی کاروانەکان بە مەرگەکی پەبژوێن و
خشەویستیی گەدا بە نان!
هەر وەکوو گیا، چلەن لەنەو قەیشی بەردا شین دەبێ،

ڕۆژێک بە یەکدی نامەبووین،
بە هەمیشەش هاوڕێ دەبین!

ئاوێکی: غەریب، نامە

دروستبوونی زمانی جگەر هەڵشۆ یەکی گۆرێ بە مردنی زمان … نیگار نادر

زمانی کوردی ستوونە سەرەکییەکەی کێشش و ناسنامە و چەکدانەدانی نەتەوەی کوردە ، ئەو زمانەی سیمبۆلی زیندووماناوە و شکۆی ملۆنان مرۆڤی کوردە ، تاکە چەکی بەرگری ئەو نەتەوەیەیە کە لە مێژوو ، جوگرافیا ، شارستانیەت هەڵپەسێردراوە و مافی بوون بە دەوڵەتی لێ زەوتکراوە..
زمانی کوردی هەرچەند زمانێکی ماندوو زامدارە، زمانێکی بێ خزمەت و سەرکوتکراوە بەڵام لەگەڵ هەموو ئەوانەشدا هەر زمانێکی نەبەزە..، هەر ئەو زمانە بەدرێژایی مێژوو بەسەدان مرۆڤی شکۆداری لەپیناو بووەتە قوربانی و لەسێدارەدا دراوە ، بە هەزارەهای لەسەر ئەنفالکراوە بە سەدان هووناکبیری لەسەر پەرتەوازە کراوە، زمانێکە تا ئێستا وەرنەگێڕدراوەتە ناو ئەدەب و سیاسەت و زانست لە جیهاندا ، بەو مانایەی زمانێکی بەجێماو و سڕکراوە…

لێرە دا نامەوێ ئاماژە بە کێی مێژووی زامدارکرنی زمانی کوردی بکەم، بەڵام ئەوەی گرنگە ئەگەر چەند سەرنجێك لە چۆنیەتی ڕێکخستن و بەکارهێنانی زمانی کوردی لەناو هەرێمی کوردستان کە قەوارەیەکی نیمچە سەربەخۆ و خاوەن دەسەڵاتی ٢٧ ساڵەی خەباتوەبەرییە بدرێ، سەرەڕای خاوەندارییەتی داهات و سەرمایەکی بێئەژماری سامانی سروشتی و نەوت لە دە ساڵی ڕابردوودا..

ئەوەی زۆر سەرنجڕاکێشە ئەو سنووورە جوگرافیاییەیە کە دەبێت هەوێستەی لەسەربکرێت چونکە بەدرێژایی مێژووی ئەو نەتەوەیە لەهەر چوارپارچەدا یەکەمجارە کورد گەیشتۆتە ئەو پێگەیە لەسەر ئاستی

جیهانی و ناوچەیی، هەم لەووی دەسەڵاتی خۆبەڕێوەبەری و ئامیاریی‌و هەم لە ووی ئابووری و سەرمایەدارییەوە ، بۆیە لێرە زۆر گرنگە لە خەمان بپرسین ئایا تا ئێستا چ پێژەیەکی نیشتمانی، بۆ پاراستنی زمانی کوردی هەبووە؟ !
لەئێستادا وەکو بەرپرسیاریێتێکی نەتەناکبیری، ئەرکەمانە بپرسین ئایا بە درێژایی ئەو ساڵانە لەسەر چ بنەماو بە چ یاسایەك زمانی کوردی پارێزراوە؟ ئایا چ هەنگاوێك بۆ بەستانداردکردنی شێوەزارەکانی زمانەکان نراوە؟ ئایا ساڵانە چ ستراتیژیەتێك بۆ پاراستنی زمانی کوردی، لەسەرکایەتی حکوومەتەوە داڕێژراوە ؟ چ جۆرە ڕێنماییەکی زماندروستی داسەپێنراوە؟ ئایا مەرجەکانی زمانزانی بەسەر وەبەرهەمهێنانی بیانی لەهەرێمی کوردستاندا سەپێنراوە؟ زانکۆیەکان چ پرۆژەیەکیان بۆ پشخستن و ناساندنی زمانی کوردی پشکەشکردووە ؟ یان چ مەرجێکی زمانزانیان بۆ دیپلۆماتە بیانی و کونسوڵخانەکانیان دەستنیشان کردووە؟

ئایا وەزارەتی پەروەردە چ پرۆژەیەکی نیشتمانی بۆ چەسپاندن و تێکەڵکردنی زمانی کوردی داشتووەو ڕاگەیاندوە؟ پێویستە کێی زانیاری کورد پلان و پرۆژە و بەرهەمەکانی ئەو چەند ساڵەی ئاماژە پێبدات و بڵاوبکاتەوە! ئەدی لەو ماوە زەمەنیەی رابردوو ئەجێندای وەزارەتی ڕۆشنبیری چی بووە بۆ خزمەت و پیشکەوتنی زمانی کوردی؟!

بۆ دەبێت لەدوای ٢٧ساڵ ترازان لە بەغدا زمانی عەرەبی کە هەیەکی پاشکەوتەییە بۆ نەتەوەی کورد هەم وەکو سەرچاوە هەم وەکو شانازی هەم وەکو داسەپاندن لەزەربەی داموەزگا ڕەسمی و ناڕەسمیەکاندا بەزمانی سەرەکی و سەرچاوە ئەژمار بکرێت؟!
ئایا یاسای وەبەرهەمهێنان چ سودێکی هەبووە و چ زەبرێکی لە زمانی کوردی داوە ؟ دەبێت لەسەرا بە پرۆتۆکۆڵە دیبلۆماسی و سیاسی و بازرگانی و سەربازییەکاندا بڕین و ، بپرسین کوا دەقەکانیان بەزمانی کوردی؟ کوا مەرجەکانی زمانزانی بۆ هاووڵاتیە نیشتەجێ بووە بیانییەکان لە هەرێم؟
دەبێت لە وەزارەتی کار بپرسین ئایا ڕێنماییەکانی پەیڕەوکردنی زمانی کوردی لەکۆی مەرج و مەڵەتدان بە کۆمپانیا نێودەوڵەتیەکان دەسنیشان کراون، کە لە هەرێمی کوردستان دەستەبەکاردەبن؟ دەبێت وەزارەتی شارەوانی وەڵامی ئەو پرسیارە بداتەوە ئایا تابلۆی سەر باڵەخانەکانی هەرێم چۆن و بە چ پێوەرێکی سەروەری زمانی کوردی هەڵواسراون؟
ئایا مەدیای کوردی کە ئێستا بۆتە دەمەاستی حکوومەت و سەنتەری

ڕشەنبیری کوردی! لەسەر چ بنەمایەکی زمانەوانی پڕگرامەکانی دەوەشێنێت؟ ئایا مێژەتی زمانزانی لە کەس وەردەگرێت؟ ئەی لە هۆتێل و ریستۆرانت و کافێ و یانە و ئارایشگایەکاندا چۆن زمانی کوردی دەبڕدرێ؟ بۆ هیچ یەك لە نێوینگەو تاقیگەو هوتێل و ئارایشگایەکان نرخیان هەڵنەواسیوە؟ بۆ دەبێت هەر بیانییەك لەسەر ئەو خاکە نەك قسە بەکو زمانی کوردیش ببیت؟!

زۆر گرنگە سەرنج لە دامەزراندنی ئەو هەموو قوتابخانە بیانییانە بدەین کە لە پڕگرامەکانیاندا زمانی کوردی بە زمانێکی لاوەکی دەژمێرن و بەپێی ئەجیندای خۆیان زمانی کوردی دەشێوێنن و لەناویشیاندا هەندێك قوتابخانەی تورکی و فارسی کە بەخۆایی کورسی خوێندن بەزمانی خۆیان بۆ منداڵانی کورد دابین دەکەن؟!
دەبێت بپرسین بۆ لەو هەرێمە گچکەیەمان تا ئێستا زانکۆ نا بەکو تاکە ئەکادیمیایەکی تێدا نییە بۆ فێربوونی زمانی کوردی؟ لەهەمان کاتیشدا بۆ چەندین زانکۆی ئەمەریکی و فەرەنسی لە کۆبکێی دامەزراندان دان؟! کوا شۆوەزاری پایتەخت کە شۆوەزاری هەولێرییە ، بۆ بەشەکانی زمانی کوردی لە زانکۆیەکان لاوەکیترین بەشن؟!

دەبێت بپرسین ئایا لەچەندین ساڵی ڕابردوودا چ جۆرە نەوەیەکی زمانزان بەرهەم هاتووە، ئایا چ سیاسەتێك بۆ وەبەرهەمهێنانی مرۆیی لە کوردستان هەبووە؟ کۆ بەرپرسیارە لەوەی کە تەواوی تاراوگەنشینانی کورد لە ئەوروپاو جیهاندا منداڵەکانیان بە زمانی کوردی فێر نابن ؟! بۆ دەبێت نەوەی داهاتوو زمانی دایك باش نەزانێت؟
ئەی زۆربەی ئەو منداڵانەی دانیشتووی پایتەختی هەرێمن چ تاوانێکیان هەیە لەوەی شۆوە گۆکردنی ئەمەریکییەکەیان زاڵترە بەسەر گۆکردنە کوردییەکەیان؟! ئەدی ئەو منداڵە کوردانەی لە لەندەن و ئەمانیا و سوێدو… لەدایك بوون و زمانە کوردییەکەیان لەنگ و پچرپچرە!، ناکارێن ستەیەك بە کوردی بنووسن گوناهیان چیە؟! لەهەمان کاتدا نکۆی لەوەش ناکرێ کە ناهۆشیاری کۆمەگە کاریگەری هەیە لەسەر دروستکردنی هەستی نەتەوایەتی نەوەی داهاتوو بە تایبەت دایك و باوك، کاتێك هەستی نەتەوایەتییان بۆ زمانی دایك لاوازە و منداڵەکانیان بە زمانێکی بێگانە پەروەردە دەکەن یان پتر زمانی ئینگلیزی بەسەر زمانی کوردی دا دەنرخێنن.

ڕاستە چەسپاندن و پاراستنی زمان ئەرکی دەسەڵاتە، بەڵام گەرەکە بپرسین ئەی لە چەند ساڵی ڕابردوودا ڕووناکبیران چ پڕۆژەیەکیان هەبووە بۆ پاراستنی زمانی کوردی؟ ئایا سەرهەدانی ئەو هەموو

وەرگێرە، کە زۆربەیان زمانەزانن ، ڕۆکەوتکی ئاساییە؟ ئەدی لەچاپدانەوەی کۆ بەرهەمی هۆزانڤان و مۆژوونووسانی کورد لە ئێران و لوبنان چ پرۆژەیەك و بە چ ئاقارێکە؟ چ زەبرێك لە زمانی کوردی دەدا!
لەگەڵ ئەوەی سروشتی کۆمەڵایەتی و کوولتووری کورد سروشتکی ناوازەیە، بۆیە یەکگرتن و یەکخستنیشی کارکی ئەستەمە، یەك لەو ئەستەمیانەش دروستبوونی زمانکی یەکگرتوو و ستانداردە، کە دروست نەبوونی جێگای کەموکورتی و هەڵەشەیەکی گەورەیە، لەگەڵ ئەوەش زاڵبوونی زمانی تەکنەلۆجیا، کە زمانی کوردی بەرامبەری زۆر لاوازە، وە داسەپاندنی زمانی ئینگلیزی لە ڕۆگای پەروەردەو بازاڕو بزنس ، هەڵەشەی سەرەکی بنکۆکردنی زمانی کوردین.
ئەوەی لێرەدا مەبەستمە ئاماژەی پێبدەم دروستبوونی زمانکی جۆکەرە ، زمانی کوردی زمانکە هیلاککراوە بە هەڵە بەکارهێنان و پشگوێخستن ، خەریکە بەرەبەرە هیچ بنەمایەکی ناهێدرێ گەشە بکات، بۆئەوەی زیندوو بمێنێتەوە هیچ یاسایەك نییە بەرگری لێبکات و هیچ سزایەك نییە بۆ تێکدەران و زیان پێگەیەنەرانی…
ئەگەر وردتر سەرنجبدەین دەبینین ئەو زمانە لەلای منداڵانی کورد زۆر بایەخی نییە، منداڵی کورد لە دەوەو زمانی ئینگلیزی دەنرخێنێ بەسەر زمانی خۆیداو زمانی کوردی پێ لاوەکییە..

لە ئێستادا ئەو زمانە کوردییەی دەرئەنجامی پشتگوێ خستنی دەسەڵات ، لاوازیی ئەکادیمیای زمان ، وەرگێڕانی سەقەت، مێدیای تازە پێداکەوتە ، بە لاوەکی بەکارهێنانی لە زانکۆیەکان ، ئەنجامنەدانی تۆژینەوەی زانستی لەسەر زمان، لەبەرئەوە دەکرێ بۆژین کۆی بەسەریەککەوتنی ئەو دیاردانە شێوە زمانکی جۆکەری بەرهەمهێناوە کە زمانکی ئاسان و کاربەیکەرە ، لە ئاینەدەشدا مەترسی گەورەی لێ چاوەدەکرێت..
لەبەر ئەو هەڵەشانەی لەسەرەوە ئاماژەیان پێدرا، ئەرکی سەرەکی دەسەڵاتی هەرێمی کوردستانە زۆر بە پەلەو بە یاساو هەنگاوی کاریگەر بەرگری لە زمانی کوردی بکات و پێداچوونەوەی تایبەت بە هەموو ئەو بۆشایی و هەڵانەدا بکات کە زمانیان لاوازکردوە، هەروەها بەرگری لەو هێرشە بکات کە دوژمنانی کورد لەڕۆگەی زمانەوە خەریکە ئامانجی خۆیان دژی کورد دەپێکن …
هەروەها پێویستە بەیاسای تایبەت شکۆ بە زمانی کوردی بگەڕێندرێتەوە ، زانکۆیەکان پابەند بکرێن بە ئەنجامدانی توێژینەوەی زمانەوانیو زانستی سەردەم، چەندین جۆر ئەکادیمیای فێربوونی زمانی کوردی بکرێنەوە، بۆ ئەوەی بازاڕ بۆ ئەو زمانە

پەیدابکرێتو زیاتر بناسرێت ، بە ستراتیژی تایبەت مێژوو و ئەدەبی کوردی وەربگێردرێنە سەر زمانی نەتەوەکانی تر، مەرج و رێنمایی توند، بێ کوردیزانی و هەوانبێژی لە زمانی کوردیدا بسەپێنرێن بە ئەو کەسانەی دادەمەزرێن.
لەهەمان کاتیشدا ئەرکی زمانزان و وناکبیرانیشە چیتر کەمتەرخەمی نەکەن و هەوڵبدەن زمانی کوردی لەگەڵ پێشکەوتنە تەکنەلۆجییەکان بگونجێنن و زۆرترین کۆنفراس بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر زمان ببەستن و بەبەردەوامی کۆمەگا لەو مەترسییە گەورەیە کە لاوازبوونی زمانە ئاگاداربکەنەوە و زمانی کوردی بپارێزن و لێژنەیەك لە کەسانی پسپۆرو زمانزان لە فەرمانگەو زانکۆو بەوەبەرایەتییە پەروەردەییەکان دابمەزرێن، بۆ پاراستن و سەلامەتی زمانی کوردی.

Negar nadir
2017

چاوێشکانت … نووسینی: جیهان بن ابحی. .. وەرگێرانی: ئاری بابان

چاوە ڕشکانت دڵپک هەنگوینن
لەوە کانم تاڵم دەکات و
ئاکر لە تینیوتیم بڕئێدات
منیش یاری بە ئاونگ دەکەم و
تینوێتیم ناشکێت
چاوێ ڕش ئەفسونایەکانیت
خە و لێ چاوکانم دەتارێنێ و
بڕۆ دەنگت ئامدەکیشێت.
بەدەنگیەک ئەچرپێنێت
ئای ڕشای چەنەک جوانێ
چاوڕشکانت بروسکەیەکێ
تەکێ بە نەرمی و شەرمێ

لەسەر یەتمی باران
سە مام پە ئەکات و
هۆنراوە ش وە کو ئە فسون
لە ئامیزم دەگرێت.
جاوە رە شە کانت
کزەبای بەیانیانو
باسی لەرزینی کازیوەم بە ئەکات
باسی بریندارەکم بە دەکات
شەی لەگەڵ گیاو دارستاندا کردووە،
یان باسی خۆشەویستیەکی قەدیفەیی
یان ئەستێرەیەکی وون بوو
بەبەداری ئاشقان.
چاوەکانت چیرەکەکانی خەرئاوابوونی
بە هەڵگرتووین
کە چاوەکانت ئاوا دەبەت
کراس بە ئاسمان دەبەخشێت
کازیوە تاڵەکانی ئەهەنتەوە و
چەلەکەکان ئەجریوێنن
چاوە ڕەشەکانت
ماندووبوون لەخشتە ئەبات و
باسی یاسەمینەکانیان بە دەکات،
باسی ئەو گەرانیانیان بە دەکات
باسی ئەو شمشانیان بەدەکات
ئاوازەکانین دزراون و نایدەزنەوە
پەرەشی ئارامی لەهەڵگرتوون.
چاوەکانت بریسکەیەکە و ئەدرەوشێتەوە
چاوەکانت هەرچەندە لە ئامێزم بگرێت
ئەمم کەی بێت لەگەڵ ئەو ئازیزم
لەدوای جودای بەیەک بگەین
ئەی خۆشەویست.

من سییەکانم پێن لە بانی هەیبەتی ... ناهێ حەسەن

هۆزگارێک لەنێو
شەوەدرێژەکانی کەنار تڕپکی باکووری غەریبی
شەو ونبووەکانی نێو هۆوەکانی تاریکی
تاریکییەو ونبووەکانی نێو کەڵانە پڕچاوپڕچەکانی تەنیایی
کاتژمێرەکیش بەبەدەنگی
لەنێو بەدەنگی / شەوکان و شەپۆلەکان و شێونمەکاندا
نەولەپی عەشقێک دەخونەتەوە
عەشقێک کە بەتاقی تەنیا
لەکەنار تڕپکی باکووری غەریبی
لە ژوورەکی جەلوهۆ
لە باوەشی بەئەقڕەیی ئاکشاوەو
تەنێک تەنێک تەنیایی لەدەژێ
منیش لەنێو ئەو شەوە درێژەدا وا هەستدەکەم
قوماسایی هەموو /
زەمەنەکان و کاتژمێرەکان و سەدە هەیشتووەکان
بەسەرشانمەوەیە
وا هەستدەکەم / لەنێو فارغەنەکی بەتاڵی نێو میترێیەکدام
هەردەهەم و ناگەم بە هیچ
منیش / لەم سەهۆبەندانی ئەم مردنە هەواشەم
بەبەدەنگی وەکو بەرد بیر لەتە دەکەمەوە
تەش وەڕە / ئەی وردە خەرتاوی نێو چاوەکانی تاریکی
ئەی شنەبایە گەرمەکەی نێو هەناسە سپییەکانی بەفر
ئەی تریفە غەمگینەکانی نێو شەوە درێژەکانی
کەنار تڕپکی باکووری مردن
من سییەکانم پێن لە بانی هەیبەتی

٢

وەڕە خەت و سەبەتەیەک پە لە ئەستێرە
خەت و خەونەک پە لە بروسکە
لەسەر نێو لەپی خەیاڵەکانت
چیڕەکی بریندەکان و
ئایەتە دەتەنگییەکانی خاکم بە بنووسەوە

پەنجەکانت لەنێولەپی منداا بخشنە
با خەم و خەون و خەزگەکانت
کەپی بن لەنێو منداا
با هەوناکی چاوەکانت بنێنە نێو تریفەی تەنیایی من
زەردەخەنە نەرمەکانیشت
وەک لاولاوە لە جەستەم بئاڵێن
وەرە لەوت لەسەر لەوەکانم دابنێ
بە گڵاڵا ئەوینییەکانی خەت دامپۆشە
وەرە بمبەرەوە
لەنێو ئاگردانی ئارەزووەکانت و
لەنێو خەونی خەرتاو و
لەنێو مەمکەکانی نیشتیمانم / لەخاچمدە
دەوەرە دەی
من سیپەکانم پێن لەبەنی هەیجانە

٣

ئەی شازادەی شەوکان و
شەباهەنگە شلەرییەکەی من / بگەڕەوە
با مەودا دوورەکانی نێوانمان
لەنێو دەفتەری چارەنووس و
لەسەر نەخشەکانی عەشق بسڕێنەوە
بگەڕەوە و هەوای خەت بەرەو هەوناکی وەرگەڕێ
بە سلەمینەوە لە سەردەمە سەرسەرییەکانی مردن
لە هەژە هەشەکانی هابردوو
لە ئاگرە سەزاینییەکانی دەزخ
بگەڕەوە و بازبدە
بەسەر پشتی تیشکە یاخییەکانی شەو
حیکایەتی نەهەنگە پیرەکان / لەبیرخەت بەرەوە
بگەڕەوە / با چیتر
عەشق لەنێو کاتژمێرە بەسەرچووەکاندا / نەزیف نەبێ
با ژیان لەنێو خەونەکانی نیشتیمان و
نیشتیمان لەنێو خەونەکانی ژیان / چاوەڕێنەتەوە
بگەڕەوە منیش لە چاوەڕوانیت
وەک ئاگر لە زیکر و
وەک خاخاکە لە خەوەت و
وەک نەوەس لە فەیندام
دەبگەڕەوە دەی

من سیبەکانم پێن لێ بڕنی ناڕەحانە

ع
تەش لێ چاوەڕوانیمبە ئەی شەخ
منیش بە ئەوینی تە دڵگەرمەوە نەو ژیان
دەمەوێ و وەک دەپە شەونمێک
بەسەر پەنجەرەکانی نائومێدی دەمخوارەوە
وەک دەپە بارانێک
بەنەو قژی عەشق و بەنەو دڵی خاکدا
شل شل شەدەبمەوە
دەمەوێ بەنەو ئابردووی ئازەکان و
بەنەو ئازە ئابردووەکاندا ڕەتدەبم
مەمی نەو
ئاوێنە ئەستێرەییەکانی ئایندە / دادگیرسێنمەوە
وەک پنجە گیایەک
سەردەردێنمەوە
لەنەو پەدەشتەکانی پرسیار و گەردانەکانی گومان
لەژێر خیوەتەکانی خەشەویستیش ئادەکشمەوە
تەش نەرم نەرم
بە پەیژەی نهەمی نائومێدییەکانم هەڵگەڕێ
لەنەو خەونە بەداریەکانم بمێنەرەوە
بمێنەرەوە و دوور بەوانە دوور دوور
بمێنەرەوە و بفڕێ بەنەو / قوڵاییەکانی هەور و
قوڵاییەکانی مانگ و قوڵاییەکانی کات
بفڕێ بەنەو /
گەردەلوولەکانی گومان و نەسیمە نائومێدییەکانی من
بفڕێ بەنەو خەونە خاپوورەکانی خەشەویستیم
نزیکبەرەوە لێم / نزیک نزیک نزیک
وەک نزیکی /
من و تەنیایی
وەک نزیکی
من و مردن
وەک نزیکی
من و نیشتیمان
گوڵگیانم نزیکبەرەوە لێم
نزیک نزیک نزیک
من سیبەکانم پێن لێ بڕنی ناڕەحانە

ئەی فریشتە پەروباڵسپییەکەی عەشق
من ماندووم
وەرە دوورم خەرەوە
لە تەزوغوبارە غەمگینەکانی غوربەت و
لە شەپۆلە شینەکانی شەتبوون و
لە خەیاڵە خواروخێچەکانی خەکوشتن
دوورم خەرەوە دوور
لە تەلبەندە تاریکەکانی تەنیایی
بمگەڕێنەوە نەو ئاوێنە ئاوینییەکەی خەت
با لەوێندەرە
منداڵان لەگەڵ پەکەنین و
عاشقەکان لەگەڵ سەما و
مرۆڤەکان لەگەڵ میهر / ئاشتکەینەوە
با مەواکانی سەرەتا و کۆتاییەکانی خەون
لەیەکتری نزیک بکەینەوە
ژیان لەگەڵ ئازادی و ئازادی لەگەڵ ژیان
عەشق لەگەڵ شیعر و شیعر لەگەڵ عەشق
تەنیایی لەگەڵ ئومێد و ئومێد لەگەڵ تەنیایی / ئاشتکەینەوە
وەرە بمبە لەنەو ئاوێنە ئاوینییەکەی خەت
بوونم بەازێنەوە
بە ڕەنگە ڕووناکەکانی خەت
بە هەستە هەقیدارییەکانی خەت
بە سەزە سەرمەدییەکانی خەت
وەرە و بمبە
بارانە بەرائەتییەکانی خەت
ببارێنە بەسەر جەستەی خەڕەمشیم
بەدارمکەرەوە / لەنەو نائومێدییە نەرمەکانی نەبوون
بە ئاوینی نەو ئاوێنە ئەبەدییەکەی خەت
بەدارمکەرەوە / لەنەو خەیاڵە خرپنەکانی وەهم
بە ئاگرە ئیرەسییە ئەزەلییەکانی خەت
بەدارمکەرەوە / لەنەو ئەشکەوتە تاریکەکانی مردن
دەورە دەی
من لەتاو تامەزرەیی تە و
تاسە گەرمەکانی نیشتیمانم
سییەکانم پەن لە بەنی ڕەیحانە

٦
بۆ بەدەنگی
لەژێر میلی کاتژمێرەکانی تەمەن ئاکشاوم
ئەژدەکان و مانگەکان و ساڵەکانم
ئەتدەبن
پایزیش جارجارێ
بۆ زەردەخەنەیەکی خەمناکەوە
بزەیەکم بۆ دەکات و دەڵێت
هاوڕێم دیسان وەرزێکی تر و هیچی تر
چ ئافاتێکی بەهوودەیە
کاتێک عەشق دەلاقەیەکی پێنەبڕێت
بۆ کتێبی خەونە سپییە ئیرەسیەکانمان
هووبار سەمفۆنیایەکی پێنەبڕێت
بۆ ئارامبوونەوەی ئەحە بریندارە ماندووەکانمان
بەهار باخچەیەکی پێنەبڕێت
بۆ ئەنگە ناسکە نائومێدیەکانمان
لەولاوەش مانگی بەفرانبار
لە یادداشتنامەکانی خەی دەنووسێت و دەڵێت
هاوڕێم تەنها ساڵێکی تر و هیچی تر
چ ئافاتێکی ئاگرینە
کاتێک ژیان بوخچەیەکی پێنەبڕێت
بۆ وردە ئومێدە پەمەییەکان
خەرتاو ئاراستەی تیشکەکانی خەی
بڕووی شەوەکانی نیشتیمانی من بگرێ
ئاسمان هووبارێکی نەبێت
بۆ فەینی پەپوولە ونبووە بۆ شوونەسڵکان
کازیوەش لەنێو فرمێسکەکانی خەی
مەسیجێک جێبهێڵێ و بڕۆێت
هاوڕێم تەنها ئەژێکی تر و هیچی تر
منیش لە کەناری ترپکی باکووری ئەم غەریبییەم
سییەکانم پڕن لە بۆنی ئەیحانە
٧
با بە پەخاوسی بەسەر وردە شووشەکانی عەشقدا بڕۆین
با خوێنە ڕەشەکان
لە جەستەمان جیا ببنەوە
با بە پەخاوسی بەسەر بەفردا بڕۆین
تا لە خەونە گەرمەکانی خاک نزیک ببینەوە

با بە پەخاوسی بەنەو ئاگردا بڕین
تا پاکبینەوە و
بگەڕینەوە نەو ئاوەنە ئەوینییە ئەبەدییەکان
با لەنەو ئەقیانووسی خیاڵکانمان
وێنەی بەهەشتێکی تر بکێشین
بەهەشتێک /
بەبەت لە هەناسە
پەبەت لە سەما
پە بەت لە ژیان
با قوفلی دەورەی بازنەکانی
پرسیارەکان و نیگاکان و خەونەکان و
هاوارەکان و ئارەزووەکانمان / بکەینەوە
با خەرتاو لەنەو ماڵەکانماندا هەڵبە
با شیلەی شەرم و نائومێدییەکان
تک تک بژێنە نەو تاریکی
تا وشکبوونەوە و ووتبوونەوەی ڕح
با لەژێر نەرمە ڕژنەی بارانی بەهارێکی تر
خەمان تێ بکەینەوە
منیش / لە چاوەڕوانی ئەم کەنەقاڵە ڕەنگینەدا
لە دووری دوورەوە
لە کەناری تڕپکی باکووری غەریبی
لەنەو قووڵایی تەنیایی خەم
دەرگا و پەنجەرەکانی
خەونە نەخشینەکانی
نەو / ئاوەنە ئەوینییەکانی ئەبەدیم
دەخەمە سەرگازەڕەی پشت و
من سیپەکانم پێن لە بەنی ڕەیحانە …!

تەمووزی ٢٠١٨

نامەکانی ئیشق –10 … سەردار جاف

هەموو بەیانییەك

22 – ئەم سپێدە خەیاڵدانم خەم و ئازارەکانی شەوی بووری شەن و کەوی دەکا، ئەسرینم بە بارمتەی وشە گریاناوییەکانی تارمایی ئەو بوڵڵە دەسپێرێ، بوغز و کینە دەتەکێنێ، نمەی ئەم سپێدە کڵڵ خەمن بە سەر زەی زامی دووری و بێکەسیمانا دەبارێ، هەوورییەکەت بکە چارێگە و فرمێسکەکانمان بێ یادەوەری کەنەفتیمان بپێچینەوە، ئاااای ئەم دووری و نامێبوونە چ ئازارێکی سەختە، زیکر و تەهلیلە و دەروێشان و خەوەتی پیاوچاکانی ئاشقانیش فریاد ڕەسمان نابن، جوانییەکانی ڕابردوو دەبنە شەپۆلە بە چنگ و سەرشتەکانی ڵڵخی دەریای دابڕان گریانە بە کۆەکانی پشتی تەمەنداریمان بە گوێتر دەکا، دەژین بێ ڵڵژانی پەنهانی و جاویدانی وەهم چاوەنواڕمانە، ئەو دەمانە شینی من گەرمتر دەبێ ئافاتێ ڕووم لێ دەنێ هیچ ئاشقێ پەی پێ نەبردووە، گڕانیە تەماوییەکانم گوزارەی بەدبەختیمن، پێکەنینەکانم بە باری خەم و ئازارن خەمیان فریوداوە، بەیانیت لە تەك حەسرەت و کەسەربارییەکانم بە سەر مەبە، با ئازارەکانم هەر خەم بخۆن و تێ رانەچڵکێنن، لەمگەڵڵ هەر خەم خەم بخەم، تێ هەر ئەو گۆەی کە لە گۆ گوێتری…… 18 / 3

23 – دەمەدەمی گزنگێ … ئەوینی ژنێك لە منا حەشاردراوە ، دەسکەنە و دروێنەی هەر بە بای وشە سیحراوییەکانی غوربەتیما هەواسیوە، تا چەخماخەی ڕستەکانم لە تاوبوونی خۆی لە منا بدینێتەوە، ئاویش ڵڵچکەی خەیم تیا بگرێ و تەڕ و پاراوی روحتم بکا، ئەو ژنە شۆخە ئەو ڕۆزە جیهانییە جلوەکێشکی گۆلاسییە و لە هەناسەم خەرابتی شەو دەدوورێتەوە، تو ئەی ژنی بەژن ژن حەقیقەتی ژنبوونی خۆت لە خەم نا لە منا چنگ بخە، ئەو بەفرە لە سەر یاخیبوونی تاوبوونتا ڕامانەو با پێکەوە بەیانییەکی جوانی ئەو دیو پەنجەرە تەختەکەم ببینین، هەناسەسواریم بەرەو پایتەختی ڕچینی تێ ڕەوانبوونی شەبەنگی شەوان دەژمێرێ، تێ دوندێك لە میهرەبانی و ژنێك لە تریفەیی و چرۆیەك لە گوێ دەکەم ، لە گوێ گوێتر . 17 / 3

24 – لە بەرەبەری سپێدەوە ئەندیشەکانم بێ بەر لە خڕئاوابوونی نیشتیمان دەفڵڵرە و لەوێی ترۆپك و لاقەدپاڵ و تەلانی چیاکانەوە ڵڵشنایی و گڕی ئاگری خۆشی و هەڵهاتنی ڵڵژکی نوێ و دێی

نەتەوەکەمی بێ شایی و ڕشبەەك جێش داوە، دەشت و دەر تارای ئاێ و واڵای ەنگاەیی وڵاتی پێشیوە، ئەو بەزم و هەرایە لە دووڕەوە دڵی تەنیوم و لە کەیفسازییەوە پەنجەکانم دانە دانەی پیتەکانی وشە و ستەکانم دەچنێ و لەم نامە هەست بزوێنەوە دنەت دەدا تێیش خێت بسازێنە ژیکەلە نەشمیلانەکەم لە سەیرانی سبەی بە دەم وەنەوزی خەیاڵدانمانەوە، بچینەوە پیرە هەوڵرێ و پێکڤە دەستی گڤەند و دیلانێ بگرین، وەك منا ەلاسارەکان لە دەوری ئاگرێکی نەورێزی ێچینی دەست و پەنجەکانی ئێرەمان گەرم بکەینەوە، تەنها زێد و ئاوێزان بوونی گەرمبوونەوەمان پێ دەبەخشێ لە کەشتی خێشییەکانیا بەرەو ێخی ماێکی قشت شەپێلمان پێ دەدا، ئەودەم گوێیش دەکەوێتە خەندە، چونکە لە گوێ گوێتر گەایەوە زێد .. 21 / 3

ئەمانیا

ڤیستیڤاڵی ێنگڕکان لەکوێوە دژایەتییدەکرێت؟ … مەحمود عەبدوڵا

مرۆڤ بێ نییە ببێتە پارێزەری اخلاقی ئەوانیتر؛ بەکو ئەرکی هەشیار کردنەوەیە ئەرکی بەرگری کردنە لەئازادی ئەوانیتر · دەشێت خودی ڤیستیڤاڵەکە وەک ئازادی کەسی ببیندرێت، بەاڵم مەبەستەکە دژی ئازادی بێت· سیاسیەکان لەدوو ێنگەوە ئازایەتی لەمرۆڤدا دەکوژن تەرکە دنیایی و گوێ پێنەدان ، یان نغرۆبون لە چۆڵ پەرستی و بێ ئاگایی· زۆر لە بیرمەندان پێیان وایە کە هەوەسبازی دەبێتە هۆی کوشتنی ئازایەتی و گوێنەدان بە کەشکانی ژیان و گۆڵێتی· بەهەمان شێوە دەشێت بەڵێن ئاین پەیوەندی بە ئازادییەوە هەیە ، بەاڵم ێنگە مەبەستی سیاسیەکان خەواندنی کەمەگابێت ، کاتێک تەبانی شەویەک لە ئاین دەکەن· ئەوەی ئاشکرایە چ چۆڵ بە حیکمەت لە ژیاندا، چ دینداری ێنگە ببنە هۆی بێ باکی و خەواندنی کەمەگاو کوشتنی گیانی یاخیبون · کەواتا کێشە ڤیستیڤاڵە کە نییە ،کە کەمەك کەس دەچن کەدەبنەوە و خێشی خەیان دەردەبڕن ، کێشە ئەوەیە

کە کێیان دەکاتەوە و بۆچی ؟ ئایا بۆکرانەوە و چۆژ بینین لێژیان و زیندوییە ، یان بە مەبەستێکی پێچەوانەوە. ئە گەرتە لەو هۆیانگەیەوە تەماشای دەکەی کە دژە دین و دژە خواستی تایە ئەوە دەبێت لەگەڵیت ، ئەگەر لەو رووانگەیەشەوە کە پێت وایە دە بێتە هەی بۆباکی بۆراامبەر ستەمکاری ئەوە سەلەفیەتیش هەمان ڕێگە دەبینێت . لەگەڵ ئەوەشدا تە ناتوانی بە مانە بێی بۆبوشت .
لەوەشدا هاوڕا نیم کە لاسایکردنەوە بێتانیا ببێتە هەی پێشکەوتن، بە بە بوونی ئینتیمایەکی تایبەت و فەلسەفەیەکی تایبەتی پەروەردەیی، لاسایی کردنەوە دەبێتە لەهەردو دینان بوون، لەدولا مەست و حەیران دەبی.
تاکێک پەروەردە نەکرا بێت هەشیارو زیرەک نەبێت حەتمەن بوجۆرە دەبێتە خاوەن عەقڵێکی مێگەلی سەرلێشواو . ڕەنگە لە ئێستادا ڕەفتاری ئاوا بە کوشتنی گیانی یاخیبون و بۆرەنگاری بێت و کارەکی بەمەبەست بێت، ڕەنگە ستراتیژی خوێندنی کەمایەتی دەسەڵات بێت. درێژکراوەی ئەم هەموو دراماو هونەرە نزمە بێت کە پێشکەش دەکرێت ودەیبینین .
من دەزانم زۆرینەی دینیەکان لە و ڕووە وە سەیری دەکەن کە نابێت هەردو ڕەگەز تەکڕە بن و دەستی یەکبگرن ، ئەوە ئەگەر کلتووری کوردیش بێت وەک ڕێش بۆێک پاساوی خۆیان هەیە. هەندەکیش لە نارەزایەتیەکەیاندا بۆغالەتیان شاراوەیە ئەمە هەیەکی دەرونی لە پشتە.
هەندەک لە و ڕووانگەیەوە دژایەتی دەکەن کە ناکرێت مرۆڤی چە پەندراو ڕوبەڕوی ئەو ئازادیە ببێتەوە ، چونکە سەردەکێشێت بە بۆرەیی.
هەندەکیش لەو ڕووانگەیەوە سەیری دەکەن کە ئەوە تەنیا هەوڵێکە بە نغرەکردن و هەستبزواندن و دروستکردنی مرۆڤی سزاوی و بۆباک و ، ستراتیژیگە بە دروستکردنی مێگەل و عەقڵی مێگەلی ، نەک دژایەتی خودی ڤیستیڤاڵ و تەکڕە بونی هەردو ڕەگەزبن. لە هەموو حاڵەتێکدا ئەوەی باشی لاوانی دەوڵەت دەبێت بزانێت لە پێش ئەم شتانەدا گەنجان پەویستیان بەپەروەردە و هەشیاری هەیە. دەسەڵاتی کوردی دەسەڵاتێکی بۆباکە و هەموو کات هەوڵی بە ئاگاکردنی تاکیکورد بووە و متمانەی نییە ، هیچ کات متمانەی پێناکرێت کە کردەیەک ئەنجام بدات بە مەبەستێکی باش. پاشان لەوڵاتێکی دیموکرات و سیستەمێکی سیاسی جێگیر کە دەسەڵات خزمەتکار و پارێزەری ئازادیە کانە دەکرێت خەڵک بیر لە ژیان بکەنەوە و سەرگەرمی چۆژبنین بن لە ژیان .بەڵام لەهەرێمی کوردستان سەرگەرمکردنی خەڵک ئەمرازێکە بە ئامانجێک ئەویش بە ئاگابون لە سیاسەت لە پێناو چەسپاندنی سیستەمێکی

بنەماڵەیی و دیکتاتۆری.دەستاتێک سیستمی پڕوردە وێران بکات لەکۆڵ بەختەوەری و کرانەوەی کۆمەڵگای دەوڵەت !

مەحمود عەبدوڵا

تۆمارگەی شوێنەوارەکان … ستار ئەحمەد

لەنێوانی درزی دیوارەکان و
بریننی پەنجەکانی تۆدا
فەرزندەیەك بەزەیی دەوێ
لەنێوانی برێی شك و نیگای چاوەوانیدا
هێشووەژانێك
بەرایی عەشقێکی نوێ دەهێنێ
تۆ لەدایکبووی …
بۆ ئەوەی مژووی کەناریەکان بزانی
کەدەمریت …
لەو دیوسنووورەکانەوە لەگۆتەدەگەیت
لەدۆزەخی گوناهەکاندا
بەرامەی بەرسیلە پاکەکان ماچدەکەیت
لەدیمەنی ئەو گەیانە وردبەرەوە
بولبولێك بەژوانیان شەیدابێ
سیمای گۆرانیەك گوێی گەیاکان دەهەژێنێ
هێلانەیەك لەرێخیا بنیات بنرێ
چەندین زەینەقووتە…
پەنجەی چەکان رادەموسن
چێك بمرێ، کانیەك دێی بۆ دەکاتەوە
رژێك وەك ئاوێنە دەبێت بەهاوێی
شەپۆلێك پرچی خەزانی دەشواتەوە
شاعیرێك بەدیار پیرە شیعرێکەوە
ردێنی سپی دەبێت
ئاوێنەیەك…

لەهەوەرینی خۆی پاشگەزدەبۆتەوە
وێنەیەك حەز بەداکورمانی هەناسەی کوکوختیەك دەکا
کەدابۆای لەدەروونم
مردنم لەگەڵای تەمەنما تۆوکرد
ورد ورد، بەتوانەوەم
پەیکەرێکم لەتۆ دروستکرد
لەوەتەی بەسێبەری باڵی هەور
گەڵای عومرم دەپێچمەوە
بەکراسی تریفەی ئاو
زام پینە دەکەم
لەتۆمارگەی شوێنەوارەکاندا
وردە بەرد لەکانی ناخم وەردەدەم
سەردەمێکە دادەوخێیت
شەقامەکان بزەی لەناوچوونت هەدەواسن
رێگایەك، ماڵاوایی باڵدارەکان
بەلانەی سێز ناگەیەنێ
هەنسکێك ، گەرووی خاك
ناکاتە جێگەی فرمێسك
بێیە تینوو
بەسەر پردی راستیدا
لە ئەزمونی جودابوون وردەبمەوە
لە تەفرەدانی بێشوێنی دەگەم
لەرامانی سروشت
گول لەسنگی پەیکەر دەردەکەم
گەڵان سەری دڵوانەم
بەلانەی کەناریەکان دەسپێرێ
نیشتمانێك لە وردەلم
بێ گۆوگاڵی منارانەم شیدەکەمەوە
ئەمێ هەنگاوێك دەمگرێنێ
سبەی رابردوویەك
پاشەڕۆژم دەکاتە هاژەی ئاو
پرچی کانیەك
لە گەردنی لوتکەیەك گیربێت
قژی هێنراوەم
وەکو عەشقی تۆ دەبێتە خەزان
چرێی ساڵکی تەمەنم
بەسەر خەرمانی برینا هەدەوەرێ

نەگ□□ك
راسپاردەكان لە گەرووی خاك دەنێت
نەكەسێك بەدواجار
لەپەڕەی یادەكما
پەیڤێكی شێواوم هەدەگرێ

ستار ئەحمەد

چیرۆك بۆ منداڵان.. دیمەنێكی كوردستان.. ڕۆزا شوان

ماڵمان لە شاری كەركووكێ، لەسەر گردێكی گ□□كی ڕەحیماوا یە.. لە قوتابخانەی قەندیلی بنارەتیدا دەخوێنم.. پار كە لە پۆلی شەشەمدا بووم، لە یەكەمین هەفتەی كردنەوەی قوتابخانەدا.. لە یەكەمین وانەی پۆرواردەی هونەریدا، مامۆستا نەرگز
داوای لێكردین، كە بۆ هەفتەی داهاتوو، هەریەكەمان پ□□اوێكی وێنەكێشان و پاكێتێك
بۆیەی داریی بكڕین. هەریەكەشمان لەسەر یەكەمین لاپ□□دا، بۆ ئاڕاستەووی خۆمان
"دیمەنێكی كوردستان" بكێشین و بۆیەی بكەین.
هەر ئەو ڕۆژە كە لە قوتابخانە گ□□امەوە، پ□□اوێك و پاكێتێك بۆیەی داریم كڕی.
هەر ئەو ئێوارەیە، لە حەوشەی ماڵەوەمان، لە دیمەنی قەڵا سەركەشكەی كەركووك و لە مەشخ□□ڵی ئاگر هەمیشەیەكەی باباگوگ□□ورم ڕوانی.. لە سەر لاپ□□ڵی یەكەمی پ□□اوی وێنەكێشانەكەمدا كەشام و ئاڵای پیرەزی كوردستانیشم لەسەر قەڵادا كێشا، لە ژێر ئەم تابلۆیەمدا نووسیم "دیمەنێكی كەركووك".. هەر ئەو شەوە وێنەی پۆیكەرە باباب□□رزەكەی پشمەرگەشم كێشا، كە بووە بە سیمبوڵكی شاری كەركووك.
بە ئێوارەی ڕۆژی دواتر، دیمەنی ئاگركردنەوەی جەژنی نەورۆز و ئاهەنگ□□ان و هەڵپ□□كەی ڕەشب□□كی كوردی هاتە بەرچاوم، ئەم

دیمەنەشم لە لاپەڕەی سەیەمدا کەشا.
لە ئەوارەی سەیەمدا، دیمەنەکی تاقگەی بەخاەم کەشا.. لە لاپەڕەی چوارەمدا دیمەنەکی دیمەنی چیای پیرەمگرووەنی سەرکەشم کەشا.. دواتر دیمەنی پەلەک لە کچە شەڤانانی قارەمانی کوردستانم کەشا.. چەند دیمەنەکی تریشم کەشان.
کاتەکم زانی تەنها دوا لاپەڕەی پەراوکەم ماوەتەوە، کەچی بە دڵیان دیمەنی تری کوردستان دەهاتنە خەیاڵ و بیر و بڕچاوم.. لە دڵی خەمدا وتم، گەر باوکم موچەی هەموو مانگانەکانی بدات بە پەراوی وێنەکشان و بۆیەی داریی، هەشتا بەش ناکات.
دوای بیرکردنەوەیەکی قووڵ، بیرکۆیەکی جوانم بە هات و جەبەجەم کرد. لەسەر دوا لاپەڕەی پەراوکەمدا، دەکی گەورەم کەشا.. لە ناو دەکەدا نەخشەی کوردستانم کەشا، بە هەر چوار ڕەنگەکە جوانەکەی ئالای کوردستان بۆیەم کرد.. لە ژێریشیدا نووسیم
"کوردستان لەناو دڵمە".
هەفتەی دووەم لە وانەی پەروەردەی هونەریدا، بینیم هاوڕێکانم هەر یەکەیان، تەنها یەک دیمەنی کوردستانیان کەشاوە.. مامۆستا نەرگز تەماشی یەک بە یەکی دیمەنە کەشراوەکانی کرد و نمرەی بە دانان. کە گەیشتە من لەسەر دیمەنی کەرکووک نەوەت و پەنجی بە دانام و ئافەرینی کردم. خەریکبوو ڕەتبەت، وتم: مامۆستا سەیری دیمەنەکانی لاپەڕەکانی کەشم بکە.. مامۆستا نەرگز سەیری یەک بە یەکی دیمەنەکانی ترمی کرد و نمرەی لەسەر دانان.. کە گەیشتە دوا لاپەڕە، زەر گەشایەوە و خەندە کەوتە سەر لەوەکانی.. بە گەرمی دەستخەشی لەکەردم و سەد لە سەدی بە دانام. لای خوارەوەی لاپەڕەکەشدا نووسی: هیوای داهاتوویەکی هونەریی گەش و بەرزت و بە دڵخوازم. هاوڕێکانیشم چەپڵەیەکی قایمیان بە لەدام.
مامۆستا نەرگز چووە دەرەوە.. دوای ماوەیەک هاتەوە.. پەراوەکی تازە و پاکەتەک بۆیەی داریی بە دەستەوە بوو. وتی:" قەشەنگ گیان، ئەمە دیاریی منە پێشکەشتی دەکەم" منیش باوەشم لەدا و سوپاسم کرد.
نەرویج : ٢٠١٨